

М. С. Мамуненко

Студ. 1 курсу магістратури

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: к.е.н., доц. Л. Є. Борисова

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ

Більшість національних урядів та центральних банків продовжують спрямовувати великі потоки ліквідності на фінансові ринки. Це вже спричинило зростання обсягів кредитування, первинних випусків корпоративних облигацій, цін на акції та сировину – зокрема промислові метали та золото, – а також кількості корпоративних злиттів та поглинань [1].

А втім, зростання банківського кредитування в деяких випадках уже почало поступово сповільнюватися, оскільки відновлення економіки зменшує потребу в екстрених кредитах. У багатьох економіках зростання кредитування бізнесу досягає піку, тоді як кредитування домогосподарств уже сповільнилося. Банки посилюють вимоги для позичальників, пояснюючи це невизначеністю економічних перспектив та зниженням сприйняття ризиків.

Пандемія коронавірусу посилила не тільки фінансові ризики банків, але й призвела до втрат від операційного ризику. Їх банки оцінюють по-різному: від нульових до дуже значних. Результати опитування НБУ свідчать, що окремі фінансові установи схильні недооцінювати негативний вплив пандемії на операційну діяльність, а загальні збитки системи можуть перевищувати 1 млрд грн. Щоб бути стійкими за умови реалізації операційного ризику (ОР), банки мають тримати запас капіталу [2].

Особливість ОР полягає в тому, що його вияви нетипові, їх непросто спрогнозувати, а наслідки – інколи нищівні. Пандемія COVID-19 є яскравим прикладом події ОР, що створила загрози для діяльності банків.

У листопаді НБУ провів опитування банків про збитки від подій ОР, які фінансові установи зафіксували у своїх базах даних, щоб проаналізувати сприйняття банками значних потрясінь. Запитання стосувалися двох яскравих епізодів: пандемії COVID-19 та хакерських атак вірусом “Petya” у 2017 році [1].

Участь в опитуванні взяли 18 банків (77% активів системи), які, за їхніми твердженнями, вже давно ведуть базу даних подій ОР. Із них тільки 10 банків відобразили пандемію як подію ОР. Понад третина з них не зафіксувала жодних збитків від цієї події. Переважно банки не відображали збитків через те, що вважають карантинний формат роботи докорінною довгостроковою зміною середовища, а понесені збитки – звичайними витратами на підтримку діяльності (див. Таблицю 1).

Результати опитування про події ОР

Показник	Ретуа	Пандемія COVID-19
Кількість банків, що відобразили подію	7	10
Із них зазначили про нульові збитки	3	4
Загальна кількість подій	7	34
Сукупні збитки, млн грн	17,4	468,4
Середні збитки (на подію), млн грн	0,8	66,9
Медіанні збитки (на подію), млн грн	0,8	13,0

Джерело: опитування банків[2]

По-друге, консенсус регуляторів та банківської спільноти полягає в тому, що подібні потрясіння мають належно фіксуватися та враховуватись під час оцінювання ОР [3].

Серед банків, що визнавали збитки від ОР, більшість зазначила одну таку подію, але інколи фіксувалося кілька подібних подій ОР. Частина з них досі не закрита, а отже, оцінка збитків може оновлюватися. Сукупні витрати банків-респондентів від пов'язаного з пандемією ОР становлять 468 млн грн – у середньому це 1.1% від капіталу банків. Банки значно відрізняються за своїми профілями ОР. Однак, якщо екстраполювати отримане співвідношення на всю банківську систему, включно з фінустановами, що сповістили про нульові втрати, то рівень збитків від пандемії сягатиме 1–1.5 млрд грн [2].

Найпоширенішими подіями ОР унаслідок пандемії виявилися втрати через скасовані відрядження (невідшкодовані витрати), впровадження карантинних обмежень (закупівля засобів індивідуального захисту, проведення санітарних оброблень офісів) та охорону здоров'я (тестування та страхування працівників).

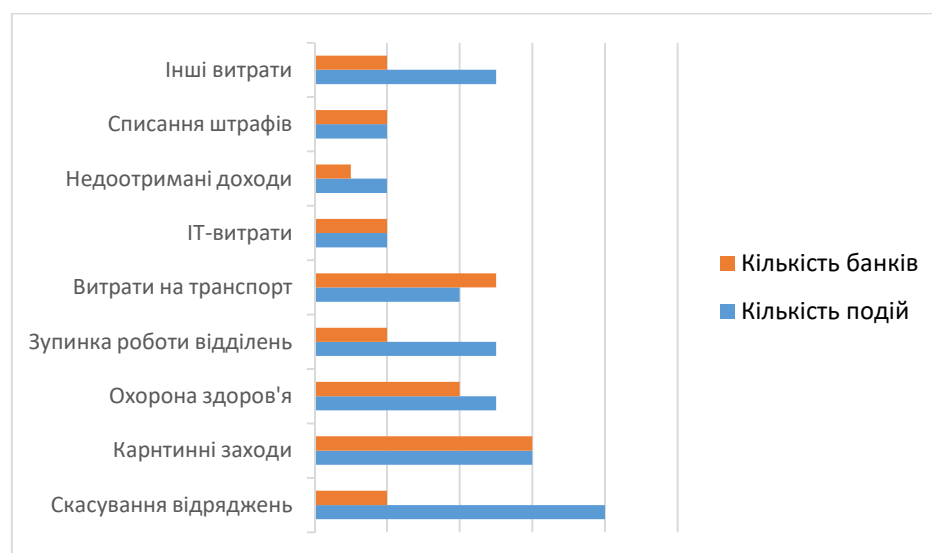

Рис 1. Типи подій ОР через пандемію COVID-19

Джерело: складено авторами за даними [3]

З даного дослідження можна зробити висновок, що банки часто недооцінюють збитки від таких значних подій як пандемія COVID-19. Але ці збитки можуть бути дуже суттєвими. Саме через це НБУ планує внести норматив покриття капіталом до основних, що врятує банки від загрози неплатоспроможності.

Список використаної літератури

1. Редько О. В., Гаркавенко В. О. Вплив пандемії COVID-19 на стан та перспективи розвитку міжнародного фондового ринку. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2020. Т. 1, № 17. URL: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.2020.216331> (дата звернення: 05.04.2021).
2. Макроекономічний огляд від компанії ICU станом на 16.09.2020. № 18. URL: https://smida.gov.ua/news/publications/ogladrinkuakcijza18listopada_1 (дата звернення: 05.04.2021).
3. Звіт про фінансову стабільність. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2020-H2.pdf?v=4 (дата звернення: 05.04.2021).